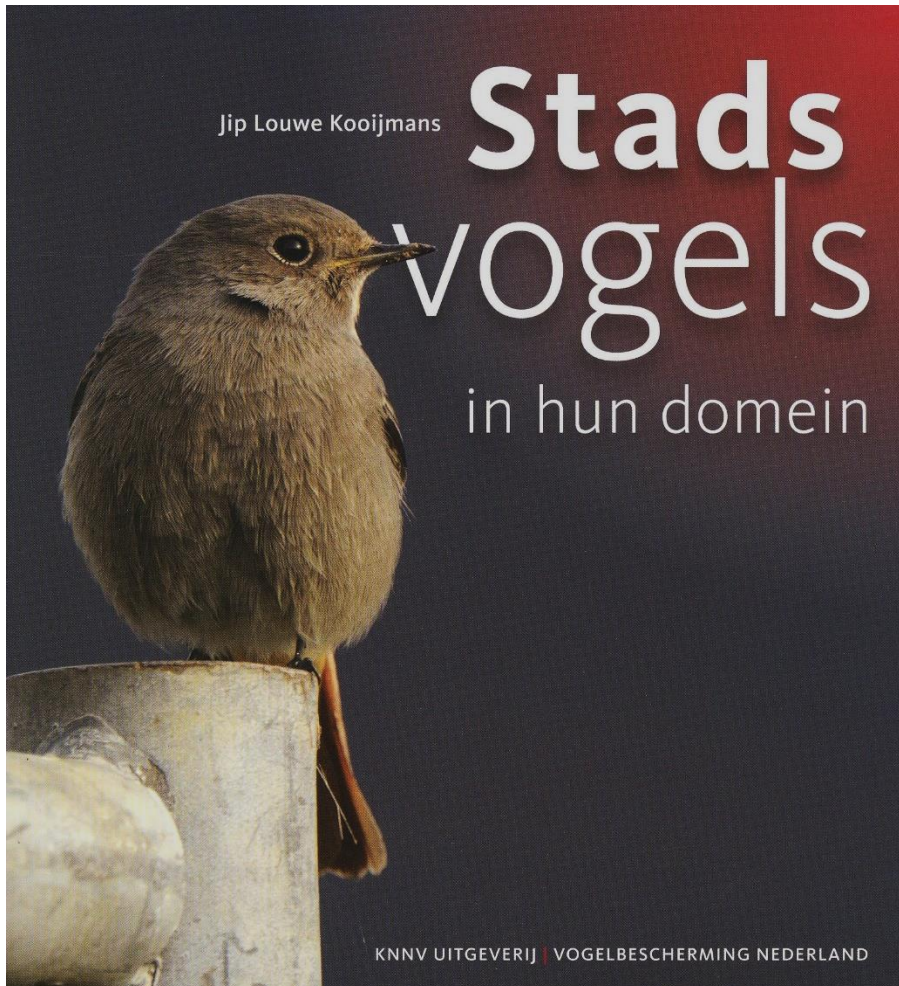

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Jip Louwe Kooijmans 2014. *Stadsvogels in hun domein*. KNNV Uitgeverij & Vogelbescherming Nederland. 96 pagina's. Prijs € 14,95.

Bij veel vogelaars 'op leeftijd' staan vast nog wel twee beroemde boekjes van Luuk Tinbergen uit de jaren veertig op de plank: "Vogels onderweg" en "Vogels in hun domein". In het laatste boekje maakte Tinbergen op simpele wijze duidelijk hoe de broedvogelbevolking van een eentonig dennenbos verschilt van die in een loofbos. Voor elk bostype nam hij een hele pagina en liet daarop onder een schets van het bostype met kleine vogelfiguurtjes (hij kon goed tekenen!) zien hoeveel paren van elke soort er in een blok van 10 ha van dat bostype te vinden waren.

Jip Louwe Kooijmans, stadsvogelecoloog en coördinator van de stadsvogelprojecten van Vogelbescherming Nederland, heeft dit principe van Tinbergen toegepast in zijn nieuwste boek.

Hierin nemen de verschillende soorten stadswijken de plaats in van de bostypen bij Tinbergen.

Na goed leesbare hoofdstukken over "Vogels tellen in de stad", "De stad vanuit vogelperspectief" en "Van tellen naar bescherming", volgt de kern van dit boekje: "Wijktypen". De bespreking van elk wijktype bestaat steeds uit drie onderdelen. Zo zien we bij "Historische kern" eerst twee pagina's over een kern in Laag Nederland (met een tekening van Utrecht), twee pagina's over een kern in Hoog Nederland (met een tekeningetje van Roermond zo te zien), gevolgd door twee pagina's met extra informatie over kenmerkende vogelsoorten voor historische stadskernen. Een greep uit de negen typen die Jip onderscheidt: Arbeiderswijk, Vinexwijk, Stadspark en Moderne Nieuwbouw. Het aantal ingetekende vogeltjes van elke soort is gebaseerd op de resultaten van het Meetnet Urbane Soorten (MUS). Bij deze methode noteert de waarnemer op een aantal vaste telpunten per postcodegebied alle vogels die

te zien of te horen zijn. Daar kunnen ook vogels bij zitten die in de stad foerageren, maar er niet broeden. Dat zal in dit boek het geval zijn geweest bij de Kokmeeuw, die bij veel woonwijken is afgebeeld. Het broeden van Kokmeeuwen in woonwijken is nog steeds uitzonderlijk. In onze omgeving broedt deze soort hier en daar tussen de Visdieven op platte daken, maar dat is (nog) geen landelijk verschijnsel. Verder is enigszins verwarrend dat in de paragraaf "Kenmerkende vogelsoorten" soms soorten worden besproken waarvan geen pictogram op de vorige pagina wordt getoond. Blijkbaar komen deze soorten in zo'n lage dichtheid voor, dat ze niet de norm voor het afbeelden op de vorige pagina haalden. Desalniettemin een bijzonder aardig boekje en van harte aanbevolen!

Telgroep Breskens 2014. Tien miljoen vogels in tienduizend uren: voorjaarstrek bij Breskens 1981-2013. Telgroep Breskens, publicatie 7, Vlissingen. 232 pagina's. Prijs € 16,-.

Vaste bezoekers van de website www.trektellen.nl weten natuurlijk al lang dat Breskens in het voorjaar een fantastisch punt is om naar vogeltrek te kijken. Alleen de resultaten van telpost Eemshaven in NO-Groningen komen in het voorjaar in de buurt van die uit Breskens.

Toen pioniers als Peter Meininger, Sander Lilipallyen Pim Wolf hier begin jaren tachtig begonnen met regelmatige tellingen (vaak hele dagen) en hun resultaten publiceerden kwam er een stroom bezoekers naar Breskens op gang. Ondanks de drukte die dat op goede trekdagen oplevert (vaak meer dan 50 waarnemers!), heerst er nog steeds een strakke discipline. Er wordt verschillende kanten opgekeken en slechts de aangewezen personen geven hun aantallen door aan de notulist. De belangrijkste waarnemers zitten doorgaans op dezelfde plaatsen en 'mindere goden' maken zonder morren plaats om de toppers een goede positie aan te bieden als die net iets later arriveren. Een enkele opmerking van

bijvoorbeeld Pim Wolf is voldoende om meteen iedereen het zwijgen op te leggen, zodat een bijzonder geluidje beter kan worden opgevangen. Een ware doodzonde in dit gezelschap is het om een bijzondere vogel niet direct te melden, maar bijvoorbeeld naderhand op te merken: "Zojuist zag ik een Rotszwaluw voorbij vliegen." Pek en veren zijn het lot van deze waarnemer, die in zo'n geval beter een nieuwe positie op ruim 100 m kan kiezen. De beste trekdagen bij Breskens worden gekenmerkt door wind uit NW tot ZO. Vooral wind uit oostelijke richtingen brengt veel vogels langs Breskens. Bij deze windrichtingen vliegen veel vogels laag en laten zich daarbij stuwten door de kustlijn. Dit veroorzaakt niet alleen hoge aantallen, maar ook veel soorten die via Breskens verder noordwaarts vliegen. Legendarisch zijn de dagen met honderdduizenden Graspiepers (max. 381.000 ex. op 15 april 2013) en vele tientallen Bruine Kiekendieven (max. 156 ex. op 10 mei 2001).

Het aardige van dit boek is, dat het niet beperkt blijft tot dit soort prikkelende informatie. Van de regelmatig passerende doortrekkers wordt een seizoenspatroon gegeven, gebaseerd op de aantallen per standaardweek. Ook is er steeds een figuur (met trendlijn) over de periode 1981-2013 opgenomen, die het uurgemiddelde per voorjaarstrekperiode geeft. Dankzij de inbreng van Gerard Troost stijgt dit boek hiermee uit boven een droge opsomming van trekresultaten.

Het boek is fraai geïllustreerd met vogelfoto's die alle vanaf de telpost zijn genomen. Ook zijn er flink wat foto's met waarnemers in diverse omstandigheden te vinden.

In 2008 kwam de Vinkenbaan Castricum met een geweldig boek, waarin de resultaten over de laatste 50 jaar waren samengevat (zie de bespreking in de Strandloper maart 2009). De Telgroep Breskens heeft met dit boek een soort standaard gezet voor de verslaglegging van trekresultaten van een bepaalde telpo

6 mei 2011, foto Corstiaan Beeke.

